

Täysistunto

Torstai 28.11.2019 klo 16.00—19.07

8. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 talousarvioesityksen (HE 29/2019 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 29/2019 vp
Talousarvioaloite TAA 1-392/2019 vp
Hallituksen esitys HE 89/2019 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Talousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

18.54 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Täällä aloitteiden joukossa on edustaja Heinosen tekemä kokoomuksen aloite siitä, että tämän täydentävän budjettiesityksen yhteydessä annettaisiin Maahanmuuttovirastolle lisäresursseja 8 miljoonaa euroa. On valitettavaa, että hallitus täydentävässä budjetissaan ei osoittanut Maahanmuuttovirastolle lisävoimavaroja, lukuun ottamatta esitettyä 2:ta miljoonaa euroa näihin tietojärjestelmä-asioihin.

Kuitenkin Maahanmuuttoviraston kriisi on kaikkien tiedossa. Hallintovaliokunta antoi budjetista valtiovarainvaliokunnalle yksimielisen lausunnon, jossa hyvin suorasanaisesti todettiin, että nykyisillä voimavaroillaan Maahanmuuttovirasto ei pysty noudattamaan lakisääteisiä määräaikoja. Maahanmuuttovirasto on saanut oikeusasiamieheltä ja muilta valvontaviranomaisilta useita huomautuksia siitä, että lakisääteisiä määräaikoja ei noudateta. Mutta vikahan ei ole Maahanmuuttoviraston, joka tekee, niin kuin pitää tehdä, huolellista työtä. Vika on hallituksen ja eduskunnan, jotka eivät anna Migrille riittäviä voimavaroja. Siellä on jonossa työperäiset maahanmuuttoasiat, joista yritykset kärsivät, siellä on opiskelijoiden oleskelulupa-asiat, joista nämä opiskelijat ja opinahjut kärsivät, ja siellä on humanitäärisen maahanmuuton hakemuksia eli turvapaikkahakemuksia, joiden viipymisestä kärsivät yhtäältä veronmaksajat, jotka liian pitkään joutuvat näitä ihmisiä vastaanottokeskuksissa elättämään, mutta toisaalta tietysti nämä turvapaikanhakijat itse, koska heidän kohdallaan jo inhimillisistä syistä olisi tärkeää, että he saisivat nopeasti tiedon siitä, ovatko he kansainvälisen suojelun tarpeessa eli onko heillä oikeus jäädä maahan vai onko heidän palattava kotiin.

Nyt me olemme nähneet vielä tämän lisäksi, että perustuslakivaliokunta on tyrmännyt erittäin tiukasti tämän ehdotuksen automaattisen päätöksenteon laajentamisesta Maahanmuuttovirastossa, ja edelleen me olemme nähneet, että Maahanmuuttovirasto aikoo Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion vuoksi käydä 500 vanhaa tapausta uudelleen lä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2019 vp

pi, joten kyllä todella vetoan nyt valtiovarainvaliokuntaan, että Maahanmuuttoviraston resursseja lisättäisiin, koska se olisi kaikkien etu.

18.57 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Edustajakollega Zyskowiczin sanoihin on helppo yhtyä. Olemme jättäneet aloitteen, jolla Migrille lisättäisiin ensi vuonna kaiken kaikkiaan 10 miljoonaa euroa nimenomaan sen takia, että meillä on ruuhkautunut tilanne siellä, ja nyt on kyse isolta osin työluvista. Niiden jonot ovat tällä hetkellä jopa neljä kuukautta, kun ajan pitäisi olla mieluummin viikkoja, jos ei jopa päiviä. On puhuttu myös erityisosaajien nopeammasta lupakäsittelystä, ja kyllä sitäkin toisaalta itse olisin valmis kannattamaan. Minun mielestäni meidän politiikkamme on silloin epäonnistunut, jos yksikin Suomeen tuleva huippuosaaja ei lopulta tänne tulekaan sen takia, että tuon luvan saanti olisi kestänyt neljä kuukautta ja tämä huippuosaaja on sen aikana rekrytoitu vaikkapa Ruotsiin, Tanskaan, Saksaan, Intiaan tai johonkin muuhun maahan, ja meidän pitää näissä olla nopeampia.

Viime kaudella erityisesti vihreät pitivät kovaa ääntä siitä, että eduskuntaan tuodaan perustuslain vastaisia esityksiä. Täällä käytettiin erittäin tiukkaa kieltä myös sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton taholta siitä, että tuodaan perustuslain vastaisia esityksiä ja niitä runnetaan eduskunnassa läpi. Nyt ei voi kuin ihmetellä, että kun meillä on vihreä sisäministeri Ohisalo, niin hän tuo eduskuntaan esityksen automaattisesta päätöksenteosta, joka nyt on todettu ainakin kuudelta eri kohdalta perustuslain vastaiseksi. Hämmästyttävää, että ei toimita niin kuin puhutaan.

Arvoisa puhemies! Avustajakunta on toinen, jota kokoomus on arvostellut. Sitä kasvatettiin valtavasti, lähes sata avustajaa palkattiin Rinteen hallitukselle, ja nyt viimeistään tämä Posti-keissi on osoittanut sen, että ei siitä ole mitään hyötyä, että esimerkiksi ministeri Paaterolla on yksi valtiosihteeri ja kolme avustajaa. Eivät hekään pysty näköjään tätä tilannetta hallitsemaan, ja nyt näyttää siltä, että rikkinäinen puhelin on näiden avustajien välillä, ministerin välillä, omistajaohjauksen välillä, ja sen takia on parempi, että palataan ja vähennetään avustajakuntaa. Kokoomus on esittänyt, että tultaisiin toimeen huomattavasti pienemmällä määrällä avustaja-armeijaa, ja nämä meidän aloitteemme koskevat kaikkien hallinnonalojen avustajamäärän kohtuullistamista.

19.00 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinonen on tehnyt ensi vuoden talousarvioon liittyen lukuisia erittäin hyviä ja perusteltuja aloitteita, ja toivon todella, että ne menestyvät sekä tuolla valtiovarainvaliokunnan tarkassa harkinnassa että sitten myös täällä salissa, kun ensi vuoden talousarviosta lopulta päätämme.

Mutta haluaisin ottaa vielä esiin myös tämän edustaja Zyskowiczin esiin tuoman lisärahoitustarpeen Migrin osalta. On juuri tällä hetkellä ajankohtaista, kun Lapin matkailu on kovassa kasvussa, että sinne tarvitaan osaajia, ja näitä osaajia on myös ihan sellaisilla aloilla, joita ei välttämättä perinteisesti osata tähän kategoriaan ajatella. Tarvitaan vaikkapa ihan tavallisiin asiakaspalvelutehtäviin henkilöitä, joilla on kielitaitoa, jolla sitten palvella näitä ympäri maailmaa tulevia asiakkaita. Me suomalaiset olemme siinä mielessä onnekaassa asemassa, että meillä on maailman paras koulutus ja noin lähtökohtaisesti olemme saaneet laajan kielitaidon, jolla pärjäämme maailmalla kulkiessamme, mutta maailmalla on paljon ihmisiä, jotka eivät asioi vaikkapa englannin kielellä, vaan he toivovat saavansa palvelua nimenomaan omalla äidinkielellään, ja näiden kielten — esimerkiksi Aasiassa, Lähi-idässä tai vaikkapa itäisessä Afrikassa puhuttavien kielten — osaajia taas Suomesta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2019 vp

löytyy paljon vähemmän, mutta on hyvin luontevaa, että myös asiakaspalvelutehtäviin yritykset tarvitsevat sitten henkilöitä, jotka puhuvat näitä kieliä. Annan konkreettisen esimerkin: Vaikkapa Turkish Airlines on ensi viikolla aloittamassa suoria reittilentoja Istanbulin ja Rovaniemen välillä, ja avautuu aivan uudenlainen kasvumarkkina Lähi-idässä, itäisessä Afrikassa, Intiassa ja niin edelleen tämän uuden yhteyden kautta, niin että aika nopeastikin täytyy pystyä reagoimaan sitten yrityksissä niihin asiakaspalvelutarpeisiin, mitä nousee. Ja kun nyt tiedetään, että kuukausia joutuu sitten näitten rekrytointien osalta odottamaan, niin se ei tietenkään ole toivottava tilanne. Tässä mielessä tätä Migrin toimintaa pitää sekä määrärahoihin tukea että varmasti sitten prosesseja kehittämällä myöskin joutuisammaksi saada.

Tämän halusin vielä, arvoisa puhemies, tähän todeta.

19.02 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! On mielenkiintoinen tilanne. Olemme täällä edustaja Autton kanssa kahdestaan täysistunnossa ja puhumme tärkeästä asiasta.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhemies on kolmas.

Anteeksi, arvoisa puhemies! — Tämä Migrin tilanne: Koska olen hallintovaliokunnan jäsen, olen ollut sitä tilannetta siellä käsittelemässä, ja minulle on syntynyt se käsitys, että kun viime vuonna hyväksyttiin vuoden 2019 talousarvio, pitkälti tehtiin johtopäätöksiä sen pohjalta, että turvapaikanhakijoiden määrä — siis nimenomaan turvapaikanhakijoiden määrä — on Suomessa vähentynyt viime vuosina, ja sen takia määräraha mitoitettiin liian pieneksi. Sehän oli johtamassa sitten tässä yt-menettelyyn loppuvuonna. Nyt tällä lisämäärärahalla, joka on annettu, voidaan tämä yt-menettely välttää, mutta nyt on noussut esille aivan selvästi uusia tarpeita sen takia, että Migrin tehtävät ovat itse asiassa lisääntyneet monelta osin, ja on mielestäni aika selvä asia, että me joudumme ensi vuodelle mitoittamaan sitä määrärahaa suuremmaksi kuin mitä nyt alustavasti talousarviossa on.

Itse käytin kyllä hallintovaliokunnassa puheenvuoron tässä yhteydessä — en häpeä sitä millään lailla tunnustaa — kun sanoin, että olen työskennellyt monissa organisaatioissa vaativissa johtamistehtävissä ja en aina halua heti ensimmäiseksi lähteä määrärahoja lisäämään, vaan täytyy käydä prosessit läpi ja miettiä, voidaanko tehostamalla saada jotain enemmän aikaiseksi. Mutta nyt näyttää lopputulema siltä, että tarvitaan sekä — että. Tarvitaan toiminnan tehostamista ja prosessien kehittämistä mutta myös lisää määrärahoja.

19.04 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tosiaan haluan vielä tähdentää sitä, että kun Migrin resursseja aiemmin jouduttiin turvapaikkatilanteen vuoksi kasvattamaan ja arvioitiin, että turvapaikkahakemusten määrä vähenee, ja resursseja vähennettiin eikä ehkä nähty sitä, että ulkomailta tulevan työvoiman tarve Suomessa näin nopeasti kasvaa, niin en tietenkään myöskään omalla puheenvuorollani tarkoita sitä, että ulkomailta tulevat tulisivat tehtäviin, joita suomalaisetkin voisivat hoitaa — elikkä tapahtuisi ilmiö, josta ehkä täällä salissa jotkut puhuvat, että ulkomainen työvoima syrjäyttää suomalaista — vaan päinvastoin.

Kun me saamme näitä avainosaajia, esimerkiksi hindiä puhuvia henkilöitä tai sitten tuolta Itä-Afrikasta tuleville henkilöille heidän kulttuuriaan tuntevia, asiakaspalvelutehtäviin tulevia ammattilaisia, niin me saamme nämä uudet asiakasryhmät sitten mukaan meidän matkailuumme. Sieltä saadaan kasvavia asiakasvirtoja, jotka pystyvät sitten mahdollistamaan myös tämän nyt hyvin sesonkipainotteisen matkailun muuttumisen entistä ympäri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2019 vp

vuotisemmaksi. Ja tämä tuo nimenomaan kestävää työtä ja toimeentuloa yrityksille ja työntekijöille ympäri Suomen, ei vain Lappiin.

Kun tämä ilmiö, että saadaan tätä ympärivuotisuutta aikaan tuolla palveluita tarjoavissa yrityksissä ympäri maan, vahvistaa sitten sitä kykyä houkutella myös näiltä perinteisemmilta markkinoilta — esimerkiksi Britanniaista ja Keski-Euroopan maista, jotka nyt ovat olleet hyvin vahvasti jouluun ja keskitalveen sidottuja esimerkiksi tuolla Lapissa — niin heitä saadaan houkuteltua myös entisestään paremmin vaikkapa kesäasiakkaisiksi.

Tämä kaikki vahvistaa sitten sitä, että esimerkiksi kansallinen lentoyhtiömme Finnair pystyy pitämään kannattavuuttaan, täyttöasteitaan kotimaan reiteillä myös korkealla tasolla ympäri vuoden, ja tämä tuo valtavasti hyväpalkkaisia töitä myös esimerkiksi tänne pääkaupunkiseudulle, eli kysymys ei ole ollenkaan vain Järvi-Suomen tai Lapin asiasta vaan koko isänmaan asiasta, että matkailu menestyy.

Keskustelu päättyi.

Talousarvioaloitteet TAA 380—392/2019 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.